

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 318/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Róbert Fatura, advokát, s. r. o., Centrum 18/23, Považská Bystrica, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 64Cb/141/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 64Cb/141/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Banská Bystrica **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 64Cb/141/2018 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 500 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Banská Bystrica **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Banská Bystrica **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **180,34 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. I. ÚS 318/2024-8 z 28. mája 2024 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica

(ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 64Cb/141/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“) a žiada prikázať okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznať primerané finančné zadost'učinenie 2 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a pripojeného spisového materiálu vyplýva, že s'ťažovateľ ako žalobca je stranou sporu o zaplatenie 5 000 eur s príslušenstvom a zdržania sa konania, ktorým žalovaný porušuje pravidlá hospodárskej súťaže. S'ťažovateľ pôvodne podal žalobu 27. septembra 2018 na Okresnom súde Považská Bystrica, ktorý ju postúpil Okresnému súdu Banská Bystrica a na ňom je vedená od 29. októbra 2018. Okresný súd Banská Bystrica od podania žaloby vykonal iba procesné úkony v súvislosti s doručovaním žaloby a vyjadrení strán sporu, ostal bezdôvodne nečinný, keď dupliku žalovaného z 8. apríla 2019 doručil žalobcovi až 4. apríla 2024. Teda takmer po päť a pol roku od podania žaloby vo veci spravil len rutinné procesné úkony, nenariadil ani jedno pojednávanie ani nevykonal žiadne dokazovanie.

II.

Argumentácia s'ťažovateľa

3. S'ťažovateľ s poukazom na absenciu právnej a skutkovej zložitosti predmetu konania, ako aj na to, že svojím správaním k doterajšej dĺžke sporu nijako neprispel, považuje postup okresného súdu spočívajúci v jeho päť a polročnej nečinnosti za ústavne nekonformný a znemožňujúci mu rýchlu a účinnú obranu jeho práv.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej s'ťažnosti sp. zn. Spr 4059/2024 z 26. júna 2024 svoju nečinnosť nepoprel; uviedol, že od podania žaloby vykonával potrebné procesné úkony v rámci prípravy pojednávania, a to 23. januára 2019 – výzva na úhradu súdneho poplatku, 28. februára 2019 – zaslanie žaloby žalovanému s výzvou na vyjadrenie, 27. marca 2019 – zaslanie vyjadrenia žalovaného žalobcovi na vyjadrenie a 25. apríla 2019 – zaslanie vyjadrenia žalobcu žalovanému na vyjadrenie. Podanie žalovaného bolo súdu doručené 15. mája 2019. Dňa 20. marca 2024 bola žalobcovi zaslaná výzva na vyjadrenie, či vzhľadom na odstup času od podania žaloby nedošlo k zmene pomerom medzi stranami konania a či ďalej trvá na podanej žalobe, a zároveň žalovanému na odstránenia vady plnomocenstva pre advokáta. Žalovaný podanie učinil 27. marca 2024 a žalobca 15. apríla 2024. Vo veci sa postupne vystriedali traja zákonní sudcovia, z ktorých ten súčasný nariadil termín pojednávania na 4. september 2024.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

6. Podstata námietok s'ťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je založená na tvrdení o nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní.

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osôb domáhajúcich sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

8. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty účastníka konania. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 250/2020), ako aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudky vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, a to (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

10. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, možno konštatovať, že rozhodovanie o predmete žaloby v danej veci nijako nevybočuje z bežnej rozhodovacej agendy civilných súdov a napadnuté konanie nevykazuje známky právnej ani faktickej zložitosti, pričom na túto neupozornil ani okresný súd vo svojom vyjadrení.

11. Čo sa týka správania sťažovateľa, ten dĺžku napadnutého konania nezapríčinil a vo vzťahu k postupu okresného súdu jeho päť a polročná nečinnosť taktiež nebola sporná.

12. Ústavný súd tak uzatvára, že nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľa, kvalifikoval nečinnosť okresného súdu ako relevantné prietahy v civilnom sporovom konaní a deklaroval porušenie namietaného práva (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie okresnému súdu konať a priznanie primeraného finančného zadoš'učinenia

13. V nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu ústavný súd v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby v napadnutom konaní, ktoré v čase rozhodovania ústavného súdu ešte nebolo rozhodnuté meritórnym rozhodnutím, konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať finančné zadostučinenie 2 500 eur, ktoré ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za primerané, majúc pritom na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadostučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri ustálení sumy finančného zadostučinenia priznaného sťažovateľovi ústavný súd tiež prihliadal na celkovú dĺžku napadnutého konania a fakt, že doteraz prebieha iba na jedinej inštancii sústavy súdov.

15. Ústavný súd preto sťažovateľovi priznal ním navrhovanú sumu 2 500 eur podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

16. O náhrade trov konania pred ústavným súdom ústavný súd rozhodol podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde a priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, ako si ju sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti uplatnil a vyčíslil, a to „vo výške 180,34 eur za dva úkony právnej služby - prevzatie a príprava veci a spísanie sťažnosti na ústavný súd, 2 x á 61,41 eur + 2 x 13,73 eur paušálna náhrada + 20 % DPH“ (bod 4 výroku tohto nálezu).

17. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu